

Charakterizácia moču fluorescenčnými koncentračnými maticami

Lucia Lichardusová¹, Katarína Dubayová², Jaroslav Kušnír¹, Mária Mareková¹

¹Ústav Lekárskej chémie, biochémie, klinickej biochémie a Labmed a.s., LF UPJŠ, Trieda SNP 1, Košice, ²SEMBID, s.r.o., Diagnostické laboratórium lekárskej genetiky, Pražská 4, Košice
lucialichardusova@gmail.com

Ľudský moč je diagnosticky dôležitá biologická tekutina obsahujúca rôzne organické a anorganické látky, ktoré zahŕňajú viacero prírodných fluorofórov. Väčšina z nich je tvorená metabolitmi tryptofánu, no patria tu aj metabolity riboflavínu, katecholamíny a porfyríny. Vďaka nim sa normálny moč vyznačuje silnou fluorescenciou. Zmeny autofluorescencie moču, teda zmeny koncentrácie týchto fluorofórov, sú vyvolané fyziologickými alebo patologickými zmenami – poruchami metabolizmu, diétou, vekom a inými faktormi [1–3].

Moč ako viaczložková biologická tekutina môže byť graficky definovaná excitačno-emisnou alebo synchrónnou fluorescenčnou maticou. Tieto fluorescenčné matrice poskytujú komplexnú charakterizáciu moču ako jedného celku. Avšak interpretácia a praktická aplikácia týchto spektrálnych charakterizácií je značne komplikovaná kvôli koncentračnej variabilite samotného moču [4]. Zavedením koncentračných parametrov pri snímaní synchrónnych fluorescenčných spektier vznikla tzv. koncentračná fluorescenčná matrica, ktorá poskytuje informácie o pomeroch zmesi vo vzorkách moču.

V práci prezentujeme aplikáciu koncentračných fluorescenčných matic na charakterizáciu moču. Synchronne fluorescenčné spektrum moču zahŕňa autofluorescenciu jednotlivých fluorofórov a ich interakcií. Na základe fluorescenčných charakteristík ($\Delta\lambda$; λ_{ex}) vieme predpokladať prítomnosť sledovaných fluorofórov (napr. $\Delta\lambda = 30$ nm; $\lambda_{ex} = 280$ nm $\rightarrow$ metabolity tryptofánu a katecholamíny). Každá zmena fluorofóru naruší rovnováhu medzi vzájomnými interakciami fluorofórov, čo sa prejaví aj zmenou grafického výstupu. Koncentračné fluorescenčné matrice moču zdravých jedincov, ktoré boli merané pri rôznych $\Delta\lambda$ (30; 60; 90; 120; 150) nm poskytujú širokú škálu informácií. Patologické stavy sa prejavujú zmenami vylučovaných metabolitov, ktoré sa navzájom líšia fluorescenčnými vlastnosťami, čo sa následne odrazí aj v zmene tvaru a intenzity fluorescenčných matic. Charakteristika každej vzorky moču je jedinečná, takže porovnanie fluorescenčných matic moču zdravých a potenciálne chorých jedincov by mohlo rozšíriť a doplniť diagnostické možnosti.

Táto práca vznikla za podpory grantu VEGA 1/0402/10.

[1] Saude, Adamko, Rowe, Marrie, Sykes: *Metabolimics*, **2007**, 3, 439–451.

[2] Guminetsky, Gayka, Kokoschuk, Grigorishin, Kirsh: *SPIE*, **1999**, 579–589.

[3] Ohashi, Kanamoto, Yamaguchi, Eto, Maekawa, Tohoku: *Exp. Med.*, **1986**, 148, 335–339.

[4] Kušnír, Dubayová, Lešková, Lajtár: *Analytical letters*, **2005**, 38, 1559–1567.